

BUDMA'2009

Trwające w dniach 20-23 stycznia w Poznaniu Międzynarodowe Targi Budownictwa BUDMA 2009 odbyły się pod hasłem „inspirowane naturą” promując rozwiązania proekologiczne. Organizatorzy uważają tegoroczną edycję za bardzo udaną.

W tym roku na targach w Poznaniu, na powierzchni wystawienniczej 41 000 m², swoje produkty i usługi promowało blisko 1350 firm z 35 krajów świata (w tym tradycyjnie najwięcej z Niemiec – 63, ale co symptomatyczne prawie tyle samo z Chin – 58), potwierdzając międzynarodowy charakter imprezy. Ekspozycję odwiedziło niemal 65 000 zwiedzających z kraju i zagranicy. Statystyki te są zbliżone do ubiegłorocznych.

Dla różnych sektorów

Międzynarodowe Targi Budownictwa BUDMA to prezentacja firm, które swoją ofertę kierują m.in. do wykonawców, developerów, inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych, zainteresowanych realizacją projektów budowlanych od fazy projektu aż po stan surowy zamknięty.

Patrząc z perspektywy jakości oraz różnorodności firm i marek, jakie można było spotkać na targach – oferta rynku

wygląda w tym roku imponująco. Wystawcy pokazali swoje nowości w ramach kilku salonów tematycznych: Ściany i fasady; Okna, drzwi, bramy; Dachy; Drewno w budownictwie; Kamień w budownictwie; Drogi i chodniki; Informatyka dla budownictwa. Uczestnicy targów mieli okazję odwiedzić Centrum Budownictwa Sportowego z ciekawą ofertą do realizacji obiektów i infrastruktury sportowej oraz domowej rekreacji. Równolegle odbyły się Targi Maszyn i Komponentów do Produkcji Okien, Drzwi, Bram i Fasad WinDoor-tech, dostarczając cennej wiedzy do sektora produkcyjnego.

W tym roku wyjątkowym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się prezentowane na targach rozwiązania pozwalające budować z poszanowaniem ekologii i z myślą o oszczędnościach. Stąd zorganizowana na targach Wioska Domów Drewnianych budziła bardzo duże zainteresowanie. Znajdujący się tam dom pasywny jest przykładem nowego trendu w budownictwie indywidualnym, który pozwala znacznie obniżyć koszty eksploatacji budynków mieszkaniowych. Dopełnieniem wiedzy o nowoczesnych materiałach budowlanych była targowa prezentacja Natura 2009, gdzie wystawcy promowali rozwiązania, które w prak-

tyce pozwalają budować w duchu poszanowania środowiska naturalnego.

Szeroko pojętą branżę instalacyjną reprezentowało na BUDMIE niewiele firm, a między innymi z zakresu wentylacji: UNIWERSAL (fot. 1), AERECO (fot. 2), BARTOSZ, KONWEKTOR Lipno, FLOP, z zakresu rur z tworzyw sztucznych: Kaczmarek (fot. 3) i GAMRAT (fot. 4), systemów kominowych: MARYWIL, SCHIEDEL, POUJOLAT, oczyszczalni ścieków przydomowych oraz systemów gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych: TITAN-EKO (fot. 5), Green Life, uszczelnień wszelkiego rodzaju instalacji – firma GEB (fot. 6) i armatury – firma PRESTO. Na uwagę zasługuje brak tradycyjnych wystawców targów BUDMA – producentów materiałów izolacyjnych. Pomimo tego Rockwool Polska został laureatem dwóch prestiżowych nagród (fot. 12 – prezes Andrzej Kielar odbiera nagrodę): Budowlanej Marki Roku oraz Top Builder. Tym samym producent izolacji ze skalnej wełny mineralnej kolejny raz został doceniony za najwyższą jakość swoich produktów. Podczas targów BUDMA, już od 8 lat, przyznawane jest wyróżnienie – Budowlana Marka Roku, którego laureaci wyłaniani są na podstawie ogólnopolskiego badania popularności marek budowlanych. Tegoroczne badania

1

2

3

4

5

6

zorganizowane przez ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku przeprowadzone zostały wśród wykonawców oraz inwestorów indywidualnych. Nagrodę tę, będącą uhonorowaniem dla najlepszych produktów i usług branżowych, Rockwool Polska otrzymał już po raz czwarty. Firma Rockwool została również uhonorowana dwoma statuetkami Top Builder za produkty Monrock Max i Stalrock Max. Nagrody te, przyznawane przez specjalistów miesięcznika „Builder”, są wyrazem uznania dla innowacyjnych produktów budowlanych, cechujących się bardzo dobrymi parametrami technicznymi, gwarantującymi ich wysoką jakość. W tym roku przeprowadzona została pierwsza edycja konkursu.

Medale

W tym roku złotymi medalami Targów BUDMA odznaczono między innymi:

- nasadę do wentylacji hybrydowej FENKO (opisaną w nr12/2007 Instal) firmy UNIWERSAL z Katowic,
- KOBI – kalkulator obiektów budowlanych firmy ATHENASOFT z Warszawy,
- TERMIX – P5 – termowylewkę podłogową na bazie perlitu przedsiębiorstwa FORMAT z Bełchatowa,
- saunę energooszczędną GREEN SAUNA firmy KLAFS z Miłostawia,
- gotowe łazienki AGAFIL z Chojnic.

Nagrody ACANTHUS AUREUS za stoiska otrzymały między innymi ZTS

GAMRAT z Jasła (fot. 4) oraz TITAN EKO z Rokietnicy (fot. 5).

Wydarzenia w centrum uwagi

Ciekawej i bardzo zróżnicowanej ekspozycji poznańskich targów budowlanych towarzyszył interesujący program konferencji i spotkań, których w tym roku zorganizowano ponad 60.

W ramach Dnia Inżyniera Budownictwa Wielkopolska Izba Inżynierów Budownictwa zaprosiła (fot. 7): Wiceministra Infrastruktury – Olgerda Dziekońskiego, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Gospodarki – Adama Szejfelda, głównego inspektora pracy Tadeusza Jana Zajęca. Jednak głównym tematem na, który ściągnęła masa ludzi (wszyscy chętni nie mogli się zmieścić w dużej sali) było zagadnienie świadectw energetycznych budynków w całym kontekście wydanych ostatnio przepisów (zmienionej ustawy Prawo budowlane, rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, oraz rozporządzeń dot. sporządzania świadectw energetycznych budynków).

Referat wstępny w tej sprawie wygłosił prof. Edward Szczechowiak (fot. 8) z Politechniki Poznańskiej, który wskazał między innymi na wiele istotnych czynników:

- współczynniki przenikania ciepła przegród budowlanych zostały poprawione,

- zaostżono wymagania co do okien (powierzchnia, współczynnik przenikania ciepła),

- ważnym wprowadzonym elementem jest ochrona cieplna budynków w okresie letnim, duża rola szczelności budynków – wymóg n_{50} w Polsce był dotąd marginalnie traktowany, natomiast jest to parametr bardzo istotny, zabezpieczający przed nadmiernymi przepływami powietrza infiltracyjnego w budynku (zagadnienie to zostanie omówione szczegółowo w nr. 3/2009 Instal),

- podniesiono wymagania dla izolacji przewodów zarówno w instalacjach ogrzewczych, ciepłej wody, jak też chłodzenia,

- ważną sprawą jest zagadnienie odzyskiwania ciepła, co znalazło wyraz w nowych przepisach – przepływ powietrza $2000 \text{ m}^3/\text{h}$ i większy wymaga odzysku ciepła (dla mniejszych przepływów też można stosować i często to się już robi),

- wprowadzono wskaźnik zużycia energii przez wentylatory, co spowoduje budowanie central klimatyzacyjnych w odpowiednim standardzie – powinno to wyeliminować z rynku wyroby energochłonne w eksploatacji.

Wszystko to co wprowadzono w omawianych trzech aktach prawnych wpływa w istotny sposób na bilansowanie energii w budynku. Bilansowanie budynku powinno być na etapie projektu oparte o syste-

7

8

mowe spojrzenie na całość budynku to jest:

- po pierwsze na budynek jako całość – klasycznie rozumiany a więc jako jego forma, orientacja w stosunku do stron świata, lokalizacja, charakterystyka materiałowa,
- projektowanie techniki instalacyjnej (wybór HVAC, wentylacja naturalna, systemy ogrzewania, oświetlenie),
- okresy użytkowania i przerw, sposób użytkowania, zachowania użytkowników, świadomość i szkolenia użytkowników,

oczywiście to wszystko liczone jest parametrami klimatycznymi i wreszcie całość ta daje nam właściwości energetyczne budynku i właśnie tak to jest ujęte w metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku.

Jeżeli chodzi o bilansowanie generalnie, to oparte jest ono na pewnych zasadach w tym na normie PN-EN ISO 13790. Ważna jest też kwestia pochodzenia użytej energii, czy to jest energia odnawialna czy też nie, ponieważ to wpływa w istotny sposób na wynik końcowy a polityka państwa w tym zakresie musi być taka, że państwo chroni zasoby energii nieodnawialnej – ostatnie ruchy w Europie związane z dostawą gazu pokazały, że jest to sprawa ważna.

Generalnie kierunkowe założenie jest takie, że zasilanie w energię budynków a zwłaszcza w zabudowie rozproszonej, powinno być oparte na energii odnawialnej a energii nieodnawialnej w minimalnym stopniu (energia elektryczna).

Na zakończenie refleksja, że parametry charakterystyki energetycznej budynków określone po 1 stycznia 2009 r. liczone do pewnych założeń i pewnych normatywnych warunków klimatycznych wcale nie muszą być zgodne z tym co licznik nam wykaże w danym roku, ponieważ warunki pogodowe się zmieniają.

Następnie referat pt. „Świadectwo charakterystyki energetycznej budynków. Zasady obliczania i sporządzania” wygłosiła prof. Halina Koczyk z Politechniki Poznańskiej (referat ten w formie artykułu zostanie opublikowany w nr. 3/2009 Instal)

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki – Adam Szejnfeld (fot. 9)

W swoim wystąpieniu odniósł się do targów BUDMA. Stwierdził, że targi mogą między innymi służyć do prognozowania, jak rynek budowlany będzie wyglądał w danym roku.

Odnosił się też do szkolenia – przepisy dotyczące charakterystyki energetycznej

budynków będą miały wpływ na to jak sektor budownictwa będzie się wpisował w skomplikowaną, kompleksową politykę energetyczną naszego kraju. Powiedział: „Niebawem w Ministerstwie Gospodarki zakończymy prace nad kolejnym projektem ustawy, która się wiąże po części z tym tematem ale jest elementem szerokiego budowania bezpieczeństwa energetycznego, mam na myśli ustawę o efektywności energetycznej. To wszystko o czym rozmawiamy będzie się wpisywało w ten element szerokiego katalogu obowiązków, które będą musiały być realizowane w przyszłości, aby efektywność energetyczna była w Polsce osiągnięta na dobrym poziomie jak w Europie i na świecie.”

Główny Inspektor Pracy Tadeusz Jan Zajęc (fot. 10)

Powiedział między innymi – 2009 to bardzo ważny rok, w którym planowana jest przebudowa struktur Inspekcji Pracy w kierunku profilaktyki. Jako urząd obiektywny chcemy Państwu pomagać i podnieść naszą skuteczność szczególnie w obszarze trzech branż: budownictwa, energetyki i górnictwa. Mamy wiele do wykonania jeżeli chodzi o zmniejszenie liczby nieszczęśliwych zdarzeń wypadkowych i dościsła do standardów, których wymaga od nas Unia, ale także zwykła ludzka przyzwoitość.

Wiceminister Infrastruktury – Olgierd Dziekoński (fot. 11)

Odnosił się do wypowiedzi Głównego Inspektora Pracy – w budownictwie mamy wśród wszystkich branż najwięcej wypadków śmiertelnych ale i innych, które kończą się trwałym kalectwem. Powinniśmy myśleć też o ludzkim wymiarze budownictwa a nie tylko o cyfrach i pieniądzu.

Obszerne fragmenty wypowiedzi wiceministra Olgierda Dziekońskiego:

„W pewnym sensie sprawa świadectw energetycznych budynków też dotyczy nas wszystkich. Proszę zwrócić uwagę, że inwestycje termomodernizacyjne będą skutkowały wiele lat do przodu. Wymagania ciągle się zmieniają w kierunku energooszczędności.

Zakres rozporządzeń związanych z charakterystyką energetyczną budynków nie stanowi, że data 1 stycznia 2009 r. jest specjalną datą od której wejdą zmiany, które w sposób niesłychanie istotny zmienią coś w kwestiach energetycznych budynków – one aż tak wiele nie zmienią – tylko i aż nakazują nam ujawnienie ile naprawdę energii zużywa nasz budynek.

Wszystkie kraje UE zobowiązały się do pokazania w sposób jednolity ile

naprawdę zużywają energii budynki, które użytkujemy, sprzedajemy, wynajmujemy, planujemy do wybudowania i do tego celu służy Dyrektywa 2002/91/WE i jej wdrażanie. To nie jest proces skończony – obecne wprowadzenie certyfikacji energetycznej nie kończy procesu.

Na przykład pakiet 3x20 i inne programy unijne – to wszystko jest procesem czasowym ukierunkowanym na przyszłość (wspomniany pakiet do 2020 r.), czyli na kwestię energetyczną musimy patrzeć w perspektywie dłuższego okresu czasu z drugiej strony mając świadomość, że to co dzisiaj sporządzamy a więc świadectwa charakterystyki energetycznej budynków są aparatem technicznym, który ma budować lepszą jakość naszego otoczenia, naszego życia.

Przygotowywana jest niewielka zmiana ustawy Prawo budowlane w zakresie charakterystyki energetycznej budynków, tak aby wyeliminować pewne wątpliwości, które były zgłaszane przez wielu uczestników procesu budowlanego a między innymi w zakresie osób uprawnionych do sporządzania świadectw energetycznych. Oprócz tego trwają prace nad zmianą warunków technicznych budowy dróg – staramy się rozproszone przepisy skomponować w jednym akcie prawnym.

Na koniec chciałbym dać krótką informację czy rok 2009 będzie łatwiejszy czy trudniejszy. Będzie trudniejszy, ale w tym zakresie, że będzie wymagał znacznie wyższego poziomu wiedzy profesjonalnej. Symptomy kryzysu powodują zaostrzenie konkurencji. Zaostrzenie konkurencji wymaga większego profesjonalizmu, bo w konsekwencji wygrywa ten, kto jest lepszy, to znaczy bardziej profesjonalny, lepiej przygotowywany zawodowo. Wzrost produkcji budowlanej w 2008 roku w stosunku do roku poprzedniego wynosił 18,5%, prognozujemy na 2009 r. wzrost o 13,5% w stosunku do roku poprzedniego. Jest to więc lekki spadek, ale nie dramatyczna zapaść. A więc mam nadzieję, że ten rok będzie trudny, ale nie będzie zły."

Wybrane pytania do wiceministra i udzielone odpowiedzi:

- Pytanie szczegółowo dotyczące metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku

Odpowiedź: wiceminister zachęcał do składania pytań przez stronę internetową Ministerstwa Infrastruktury – obiecał wyczerpujące odpowiedzi na każde pytanie.

- Ustawa o normalizacji zabrania powoływania się w aktach prawnych na normy nie będące w języku polskim, natomiast metodologia opracowania

charakterystyki energetycznej budynków została oparta na normie PN-EN ISO 13790, której tylko tytuł został przetłumaczony na język polski?

Odpowiedź: Polski Komitet Normalizacji nie jest w stanie przetłumaczyć na język polski tak wielu norm EN, które się pojawiają. Z punktu widzenia formalnego norma wchodzi do polskiego prawa w przypadku, gdy ma przetłumaczoną zaledwie stronę tytułową.

- Dlaczego inżynier z wieloletnim doświadczeniem w zakresie projektowania nie może sporządzać świadectw energetycznych budynków?

Odpowiedź: Jest to oczywisty błąd ustawodawcy i zostanie skorygowany w nowelizacji ustawy Prawo budowlane, o której mówiłem.

- W przepisach prawnych powiedziane jest, że charakterystykę energetyczną budynku powinno się sporządzać, co to znaczy – powinno?

Odpowiedź: Powinno się, to znaczy trzeba. Chciałbym być bardzo precyzyjny w tym co powiem: powinno się to znaczy trzeba, ale zawsze jeżeli trzeba, to zawsze zastanawiamy się jaka jest sankcja jeżeli to co powinno być zrobione nie zostanie zrobione. I zwróćcie Państwo uwagę, że z pełną świadomością ówcześni ustawodawcy i my podtrzymujemy ten punkt widzenia. Również z pełną odpowiedzialnością nie wprowadzamy sankcji z tego tytułu. Dlaczego nie wprowadzamy sankcji z tego tytułu, a to dlatego, że nie chcemy blokować obrotu rynkowego, nie chcemy blokować sytuacji rynku wtórnego za brak świadectwa charakterystyki energetycznej budynku. Ktoś mógłby powiedzieć, że co to za prawo, które nie jest przestrzegane. Wydaje się jednak, że kwestia rynku, kwestia odpowiedzialności władzy publicznej aby przepisami, nawet o tak szlachetnych intencjach jak w sprawie charakterystyki energetycznej budynku, tego rynku nie blokować. I tu przytoczę rozmowę, którą odbyłem z moim odpowiednikiem z Republiki Federalnej Niemiec miesiąc temu. Przypomnę, że Niemcy od 1 stycznia 2009 r. również wdrażają u siebie tą samą Dyrektywę i wprowadzają przepisy wykonawcze.

Powiedział mi, że kwestia sporządzenia świadectwa jest wymogiem przy przeprowadzeniu transakcji kupna – sprzedaży. Kwestia ta jest sprawą relacji cywilnej między kupującym i sprzedającym i nie ma powodu aby państwo ingerowało w tego typu umowy.

- Kiedy będą egzaminy na uprawnienia do sporządzania świadectw energetycznych budynków?

Odpowiedź: Mam nadzieję, że w przyszłym tygodniu powinno zostać ogłoszone zawiadomienie o terminie egzaminu. Przypomnę, że zgodnie z rozporządzeniem ten termin podawany jest na 60 dni przed egzaminem. Egzamin będzie w dużym stopniu egzaminem testowym.

- Osoby szukające audytora będą zaglądały na stronę www Ministerstwa Infrastruktury, gdzie będzie wywieszona lista osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków, które zdały egzamin w ministerstwie. W ten sposób osoby posiadające uprawnienia do sporządzania tych świadectw z tytułu posiadanych uprawnień projektowych znajdą się w sytuacji mniej korzystnej.

Odpowiedź: Zastanawialiśmy się nad tym problemem. Osoby o których Pani mówi znajdują się natomiast na stronach Izby Inżynierów Budownictwa i Izby Architektów. Zastanawiamy się jednak, czy nie wprowadzić zapisu w zmienianej ustawie Prawo budowlane, umożliwiającego dobrowolny wpis na listę ministerstwa. Jeżeli Państwo uważacie, że to jest celowe, jest jeszcze na to czas, żeby wprowadzić taki zapis i jeżeli zainteresowane gremia zgłoszą taki wniosek z życzliwością go rozpatrzymy.

Na zakończenie spotkania pani Grażyna Kasprzak z Banku Ochrony Środowiska przedstawiła, bardzo interesującą i wzbudzającą wiele pytań szczegółowych z sali, sprawę finansowania przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

BUDMA i BUMASZ 2010

Kolejna edycja targów BUDMA w Poznaniu odbędzie się w dniach 19-22 stycznia 2010 roku, pod hasłem budownictwa zrównoważonego. Jednocześnie będą miały miejsce Międzynarodowe Targi Maszyn Budowlanych i Drogowych, Pojazdów i Sprzętu Budowlanego BUMASZ, a także Centrum Budownictwa Sportowego. Jak zapowiadają organizatorzy – następna edycja poznańskiego „święta budownictwa” będzie jeszcze pełniejsza i bardziej komplementarna. W ofercie targowej pojawią się rozwiązania dla budownictwa mieszkaniowego, przemysłowo – drogowego i pomysły na realizację infrastruktury technicznej (elektrownie, gazociągi) oraz obiektów użyteczności publicznej.

Zdaje się, że będzie to zamierzenie trudne do realizacji, bowiem w kwietniu (26-29) 2010 r. odbędą się również w Poznaniu targi Instalacje.